

LIFE+ DLA ŚRODOWISKA

Jacek Zyśk

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej skierowanym wyłącznie na współfinansowanie projektów w dziedzinie ochrony środowiska.

Głównym celem LIFE+ jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony przyrody.

Instrument finansowy LIFE+ jest programem obejmującym różnorodne zagadnienia. Poczynając od ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, przez zmiany klimatu, ochronę powietrza, ochronę gleb i wód, hałas, środowisko miejskie, ochronę zdrowia, innowacje i chemikalia, aż po działania mające na celu wzrost świadomości społecznej w dziedzinie środowiska. Został podzielony na

trzy komponenty zaprezentowane w oddzielnej ramce.

– *Projekty realizowane w ramach programu LIFE+ są najczęściej niekomercyjne, dlatego tak ważne jest uzyskanie dla nich wsparcia. Wiele z nich będzie realizowanych na obszarach sieci Natura 2000, a pieniądze na ich realizację trafią do społeczności lokalnych. To będzie miało bezpośredni wpływ na wzrost świadomości i zaangażowanie społeczności lokalnych w realizację celów prośrodowiskowych* – mówił **Michał Kielsznia**, zastępca dyrektora Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska MŚ podczas konferencji prasowej podsumowującej Program LIFE+ w 2008 roku.

– *Ważną cechą Instrumentu LIFE+ jest promowanie nowatorskich rozwiązań w dziedzinie ochrony środowiska, stąd projekty przygotowywane do dofinansowania w ramach LIFE+ powinny mieć charakter demonstracyjny lub innowacyjny, a w przypadku działań związanych z ochroną przyrody muszą się opierać na najlepszych praktykach w danej dziedzinie* – mówił **Władysław Majka**, wiceprezes NFOŚiGW.

Narodowy Fundusz przejął w 2008 roku rolę Krajowej Instytucji Wdrażającej LIFE+ oraz Krajowego Punktu Kontaktowego dla wszystkich komponentów LIFE+. Podstawowe zadania Punktu to m.in. przekazywanie wniosków o dofinansowanie do Komisji Europejskiej, przeprowadzanie krajowego naboru wniosków, bieżąca współpraca z potencjalnymi wnioskodawcami, działalność promocyjna.

Program LIFE+ jest podzielony na trzy komponenty tematyczne:

Komponent I

Przyroda i różnorodność biologiczna

W ramach komponentu pierwszego przewiduje się finansowanie projektów związanych z ochroną, zachowywaniem lub odbudową naturalnych ekosystemów, naturalnych siedlisk, dzikiej flory i fauny oraz różnorodności biologicznej, w tym z różnorodności zasobów genetycznych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000.

Komponent II

Polityka i zarządzanie w zakresie środowiska

W ramach drugiego komponentu przewiduje się finansowanie projektów z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska, w szczególności: zapobiegania zmianom klimatycznym; ochrony zdrowia i polepszania jakości życia; ochrony wód; ochrony powietrza:

- ochrony gleb; ochrony przed hałasem; monitorowania lasów oraz ochrony przed pożarami;
- zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i odpadami, jak również tworzenia, wdrażania i oceny polityk oraz prawa UE w zakresie ochrony środowiska.

Komponent III

Informacja i komunikacja

Odwroćenie negatywnych trendów zmian zachodzących w środowisku naturalnym wymaga nie tylko zmian systemowych, harmonizujących rozwój społeczny i ekonomiczny z możliwościami środowiska, lecz również zaangażowania zarówno instytucji, jak i społeczeństwa do zmiany indywidualnych zachowań, tak by zminimalizować ich negatywny wpływ na środowisko. Stąd w ramach trzeciego komponentu przewiduje się finansowanie projektów informacyjnych i komunikacyjnych, kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz wymianę najlepszych doświadczeń i praktyk.

➔ W ramach LIFE+ ubiegający się podmiot może otrzymać od Komisji Europejskiej dofinansowanie na realizację swojego projektu w wysokości 50 lub 75%. Jeżeli dofinansowanie UE wyniesie 50%, wówczas Narodowy Fundusz udzieli beneficjentowi dofinansowanie na realizację projektu w wysokości 40%, czyli beneficjent będzie musiał pozyskać jedynie 10% środków na realizację przedsięwzięcia. Jeżeli UE wesprze działanie w wymiarze 75%, wówczas NFOŚiGW doło-

wnioskach, które wspólnie udało nam się opracować i przekazać do Komisji Europejskiej w ubiegłym roku to blisko 22 mln euro – dwukrotnie więcej niż przyznana alokacja roczna – mówi Władysław Majka.

Wśród projektów przedłożonych do dofinansowania w ramach LIFE+ w 2008 roku znalazły się m.in. „Ekotony dla redukcji zanieczyszczeń obszarowych” (Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Warszawa – koszt projektu 1,3 mln euro), „Innowacyjne zarządzanie drzewostanem w oparciu o cyfrowe technologie GREEN SOPOT (Urząd miasta Sopot – koszt projektu 0,4 mln euro), „Ekohydrologiczna rekultywacja zbiorników rekreacyjnych „Arturówek” (Łódź) jako modelowe podejście do rekultywacji zbiorników miejskich (Uni-

„Ochrona siedlisk kluczowych gatunków ptaków Doliny Środkowej Wisły w warunkach intensywniej presji aglomeracji warszawskiej”.

O jego założeniach mówił **Marek Piwowarski**, koordynator projektu.

Na wyspach, łachach, w lasach łęgowych wzdłuż koryta Wisły w obszarze Warszawy i jej okolic żyje wiele gatunków ptaków, w tym kilkanaście tzw. kluczowych (rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, orzeł bielik, zimorodek, brzegówka, dzięcioł czarny średni). Największe zagrożenie dla ptaków tej części doliny Wisły to penetracja terenu przez ludzi – zarówno piknikujących, jak i uprawiających sporty wodne, niszczenie lasów łęgowych i brzegów, dzikie wysypiska, wypalanie traw, a także wiosenne powodzie unoszące gniazda.

Na wyspach, łachach, w lasach łęgowych wzdłuż koryta Wisły w obszarze Warszawy i jej okolic żyje wiele gatunków ptaków.

ży jeszcze 20% i beneficjentowi do sfinansowania pozostanie jedynie 5% kosztów. Na pokrycie tego dodatkowego wsparcia w latach 2008–2018 NFOŚiGW przeznaczył środki w łącznej kwocie 86 milionów zł.

– Rok 2008 okazał się niezwykle korzystny dla polskich wnioskodawców. Łączna kwota dofinansowania, o jaką ubiegają się polskie podmioty we

wersytet Łódzki – koszt projektu 1,3 mln euro), „Odnawialne źródła energii” – ogólnopolska kampania edukacyjno-promocyjna skierowana do samorządu terytorialnego (Municipium S.A. – koszt projektu 0,8 mln euro) oraz największy, ubiegający się o ponad 2,5 miliona euro, projekt Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy –

– Projekt ma przede wszystkim na celu ochronę ptaków przed presją ludzi, poszukiwanie optymalnych rozwiązań w tym zakresie. Sposób podejścia do ochrony ptaków będzie różny na poszczególnych odcinkach rzeki i uzależniony od jej charakteru. Mogą być podejmowane działania naprawcze albo sensu stricto ochronne.

15 stycznia 2009 r.

Konieczne będzie przeprowadzenie kompleksowej waloryzacji awifauny, wzmocnienie aktywnej ochrony siedlisk, wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. Program zakłada między innymi renaturyzację wybranych zadrzewień łęgowych, częściową izolację wysp, by zapewnić ptakom ochronę miejsc gniazdowania i odpoczynku, stwarzanie siedlisk zastępczych w postaci pływających wysp, budo-

wę platform z gniazdami dla orla bielika, ograniczenie swobodnej penetracji terenu przez ludzi poprzez wytyczenie ścieżek i miejsc do wypoczynku – poinformował Marek Piwowski.

W połowie roku 2009 powinny być znane decyzje Unii Europejskiej; zarówno beneficjenci, jak i pracownicy NFOŚiGW

mają nadzieję, że będzie lepiej niż w 2007 roku, kiedy to na 8 złożonych do Komisji Europejskiej wniosków pozytywnie zaopiniowany został tylko jeden.

Póki co, w NFOŚiGW rozpoczyna się już nowy nabór projektów na rok 2009. Komisja Europejska przyznała nam w ramach Programu LIFE+ 12 mln euro. Powinniśmy wykorzystać je w całości.

Jacek Zyśk